

Koltrast

Koltrastrekord i trädgårdarna

Talgoxen är den talrikaste besökaren på de svenska fågelmatningarna. Det visar årets upplaga av den stora fågelräkningen "Vinterfåglar inpå knuten". Så har det för övrigt varit under alla de 21 år som räkningen pågått. Det är kanske därför främst vad som händer bakom den ständiga ettan som tilldrar sig intresse, och i år noterades rekord i antalet koltrastar. Totalt räknades 76 333 koltrastar i år. Det ger ett genomsnitt på drygt 3,9 koltrastar per rapport, vilket är det högsta antalet i räkningens historia. En anledning till det stora antalet koltrastar är nog att den ovanligt milda hösten och förvintern fick många koltrastar att stanna kvar i de södra delarna av landet.

Totalt kom det i år in 19 400 rapporter, vilket kan jämföras med 14 900 förra året. En anledning till denna ökning kan vara att det rådde vinterväder i hela landet under räkningshelgen. Förra året var det däremot mildt, regnigt och bläsigt i stora delar av södra Sverige. Av erfarenhet vet vi att vinterväder stimulerar deltagandet i denna räkning, medan mildväder innebär det motsatta.

Näst intill lika säker som talgoxen på första plats, kommer blåmesen tvåa och pilfinken trea. Dessa tre arter är väl anpassade till vårt vinterklimat och utnyttjar gärna fågelmatningar. Till denna grupp kan vi även räkna domherren som förra året kom på fjärde plats men som i år petats ner ett pinnhål av koltrasten. Domherrens antal varierar en del mellan vintrarna, men trenden har varit ökande på senare år.

Domherren är en populär gäst vid fågelmatningarna, och det kan man även säga om två andra arter som nu är talrikare gäster än när denna räkning inleddes 2006. Det handlar om steglitsen och stjärtnesen. Ingen av dem kom in på årets tio-i-topplista, men de återfinns strax utanför, på plats 12 och 13. Båda är vackra och kommer ofta i flockar. I bådas fall är utnyttjande av fågelmatningar en relativt sentida företeelse. I stjärtnesens fall kan den ovanligt rika förekomsten åtminstone delvis ha orsakats av ett inflöde österifrån under hösten, men det går också relativt bra för denna näpna lilla mes i Sverige. Det visar Svensk fågeltaxerings mera vetenskapliga inventeringar. Detta gäller även steglitsen som hör till de svenska småfåglar som det går allra bäst för i landet för närvarande. Den har ökat kraftigt i antal och också börjat besöka fågelmatningar vintertid.

stjärtnes

Foto: Britt-Marie Seibold

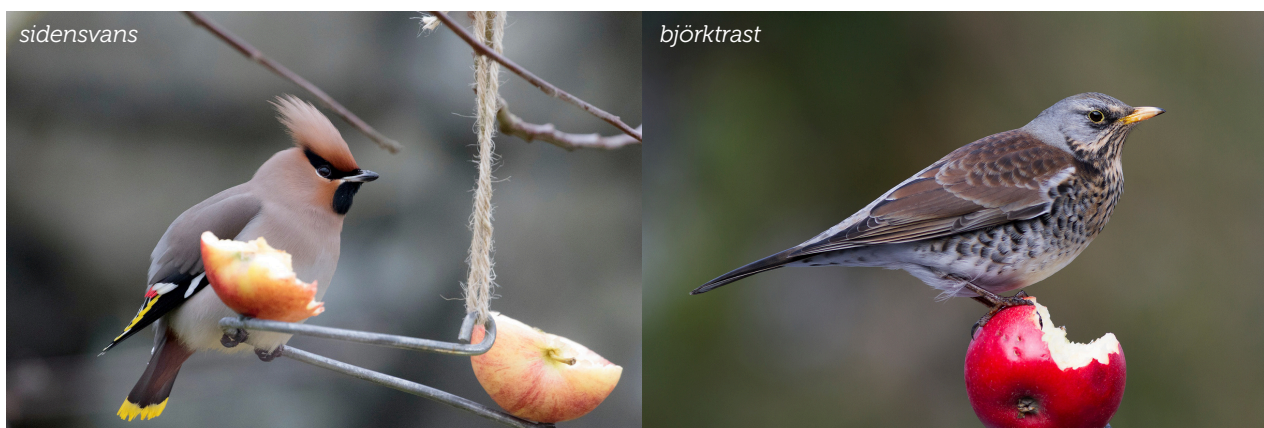

Foto: Niklas Aronsson

Foto: P-G Bentz

Två arter som backar i år jämfört med förra året är sidensvans och björktrast. Till skillnad från förra vintern är det ont om kvarsittande rönnbär och oxelbär i år. Det har uppenbarligen fått dessa båda bärspecialister att dra vidare söderut i Europa.

För de senaste årens två sorgebarn vid fågelmatningarna, grönfinken och gulspärven, ser det olika ut i år. Grönfinken är fortfarande fåtalig, i alla fall jämfört med hur det var under de första åren med denna fågelräkning. Då noterades det i genomsnitt för hela landet runt 6 grönfinkar per matning. I år är motsvarande antal 1,9. Däremot har gulspärven ökat från ett genomsnitt på 1,5 i fjol till 2,6 denna vinter. Om detta innebär ett trendbrott eller enbart är en följd av vintervädret återstår att se. Jämfört med de första åren med denna räkning handlar det fortfarande om låga antal.

Slutligen kan noteras att gråspärens långvariga tillbakagång ser ut att ha brutits. Placeringen i topplistan har inte förändrats, men det genomsnittliga antalet individer per rapport har ökat något.

Anders Wirdheim
BirdLife Sverige

Topplistan 2026

(placering 2025 inom parentes)

1. Talgoxe (1)
2. Blåmes (2)
3. Pilfink (3)
4. Koltrast (6)
5. Domherre (4)
6. Gulspärve (9)
7. Skata (5)
8. Grönfink (8)
9. Kaja (7)
10. Gråspärve (10)